

SLOVENSKÁ KATOLÍCKA

Charita

No 1
štvrtročník
2003

b l í z k o p r i č l o v e k u

Hospice

Dobrovoľníctvo

v návrhu legislatívneho zámeru

Zákonníka neziskového práva

Nový prezident SKCH

Foto Anton Frič

EDITORIÁL

Nevyliečiteľne chorí ľudia v terminálnom štádiu života sú našimi učiteľmi trpezlivosti a vytrvalosti. Práve im by sme mali venovať pozornú starostlivosť.

Diecézne charity neúnavne pracujú na príprave hospicov a poskytovaní hospicovej starostlivosti. Zatiaľ jediný hospic na Slovensku sa podarilo v júli tohto roku sprevádzkovať Arcidiecéznej charite Košice v Bardejovskej Novej Vsi.

Na pomoc v lepšom rozvoji tejto potrebnej služby pripravila SKCH komunikačnú kampaň. Jej poslanstvo hovorí o zomieraní ako o niečom veľmi prirodzenom, čo od vekov patrí do ľudského sveta. Je to veľmi dôležitý okamih v živote každého človeka, a preto si zaslúži pozornosť.

Zamestnanci a dobrovoľníci z katolíckej charity sú a ešte viac chcú byť nablízku ľuďom, ktorí sa nachádzajú na sklomku svojho života.

Pomôžme im preto, ako vieme; či už modlitbou, finančne, dobrovoľníckou prácou alebo šírením myšlienky hospicovej starostlivosti medzi našimi priateľmi.

*Mgr. Katarína Michalčíková
Manager pre komunikáciu a PR SKCH*

Slovenská katolícka charita (SKCH) je neštatná nezisková organizácia, ktorá poskytuje charitatívne, sociálne, zdravotnícke, výchovno-vzdelávacie služby všetkým ľuďom bez ohľadu na rasu, národnosť, vierovyznanie a politické zmýšľanie.

Právnou formou SKCH je „Účelové zariadenie Cirkvi a náboženskej spoločnosti“, zriadené Konferenciou biskupov Slovenska a je samostatnou právnickou osobou. V zmysle Kódexu kanonického práva je SKCH konfederáciou verejných združení; tvoria ju arcidiecézne a diecézne charity, Bratislavská katolícka charita a Sekretariát Slovenská katolícka charita, ktoré sú samostatnými subjektmi s vlastnou právnou subjektivitou.

ADRESÁR SKCH

Sekretariát Slovenská katolícka charita

Adresa: Kapitulska 18,
814 15 Bratislava
Tel.: ++421-2-5443 1506, 5443 2503
Fax: ++421-2-5443 3097
E-mail: charita@computel.sk
http://www.charita.sk/
Účet: 8010-0502323263/7500 ČSOB

Bratislavská katolícka charita

Adresa: Heydukova 12,
811 08 Bratislava
Tel.: 02-5296 4566,
Fax: 02-5292 0275
E-mail: bkch@ba.psg.sk
http://www.ba.psg.sk/prezenta/
charitaba/
Účet: 4010078918/3100
Ludová banka Bratislava

Bratislavsko-trnavská arcidiecézna charita

Adresa: Hlavná 43, 917 00 Trnava
Tel.: 033-5511 396, Fax: 033-5511 397
E-mail: charita.tt@slovanet.sk
Účet: 10073412080/4900 Istrobanka

Diecézna charita Nitra

Adresa: Samova 4, 950 50 Nitra
Tel.: 037-772 1738, Fax: 037-772 1798
E-mail: charita.nr@ba.telecom.sk
http://www.charitanitra.sk/
Účet: 691943162/0200 VÚB Nitra

Diecézna charita Banská Bystrica

Adresa: Tajovského 1,
974 00 Banská Bystrica
Tel.: 048-423 0346, Fax: 048-423 1726
E-mail: dcharbb@isternet.sk
http://www.isternet.sk/dcharbb/
Účet: 736841312/0200 VÚB

Spišská katolícka charita

Adresa: Jesenského 5,
052 01 Spišská Nová Ves
Tel.: 053-4424 519, Fax: 053-4424 519
E-mail: spkchsnv@nexta.sk
http://www.caritas.sk/
Účet: 29634-592/0200
VÚB Spišská Nová Ves

Diecézna charita Rožňava

Adresa: Nám. baníkov 27,
048 01 Rožňava
Tel.: 058-7326415, Fax: 058-7341 292
Účet: 18137 582/0200 VÚB

Arcidiecézna charita Košice

Adresa: Bočná 2, 040 01 Košice
Tel.: 055-6255 317,
Fax: 055-6255 328
E-mail: adch-ke@charita-ke.sk
http://www.charita-ke.sk/
Účet: 8010-0513026193/7500
ČSOB Košice

Gréckokatolícka diecézna charita Prešov

Adresa: Hlavná 2, 080 01 Prešov
Tel.: 051-7723 970,
Fax: 051-7723 970
E-mail: charitagkdch@stonline.sk
http://www.grkatpo.sk/charita/
Účet: 28039-572/0200
VÚB Prešov

Gréckokatolícka apoštolská exarchátna charita

Adresa: Dominikánske nám. 13,
040 01 Košice
Tel.: 055-7299007, 055-7299008
Fax: 055-7299008
E-mail: grckkola@stonline.sk
Účet: 4 350 228 409/3100
Ludová banka

Obsah

Z DIECÉZNYCH CHARÍT 3

HOSPICE 4

Čo je hospic a hospicová starostlivosť?

Hospicová starostlivosť ako prirodzená súčasť života

Prečo má byť hospic postavený práve v Brezovom háji v Nitre?

O Hospici Matky Terezy v Bardejovskej Novej Vsi

Ako je to naozaj v hospici

CARITAS 7

Smerom k spravodlivej Európe

PREZIDENTI 8

Mons. Štefan Sečka

Mons. Dominik Tôth

Denis Vienot

ROZVOJOVÁ POMOC 10

Koncepcia rozvojovej pomoci SR

Platforma MRO

Komisár Nielson v Bratislave

MVO 11

Navrh legislatívneho zámeru Zákonníka neziskového práva

Dobrovoľníctvo – časť legislatívneho zámeru

Z DUŠE 11

Nežná a predsa silná... – láska

HALIER PRE CHARITU

Bratislavsko-trnavská arcidiecézna charita (BA-TTADCH) vyhlásila so súhlasom arcibiskupa metropolitu Mons. Jána Sokola zbierku Halier pre charitu na podporu činnosti jednotlivých charitných stredísk. Na vyhlásenie zbierky s mottom „Aj malá minca z veľkého srdca pomôže robiť svet lepším“ motivovala organizátorov informácia o zrušení 10-halierových a 20-halierových mincí po vstupe Slovenska do Európskej únie. Mince môžete vhadzovať do sklenených pohárov označených nálepkou Halier pre charitu, ktoré sú umiestnené v kostoloch Bratislavsko-trnavskej arcidiecézy alebo na vybraných miestach charity. O výnose zbierky budú priebežne informovať Katolícke noviny a jednotlivé regionálne periodiká. Všetkým ľuďom dobrej vôle, ktorí nám touto symbolickou čiastkou pomôžu plniť poslanie charity, vopred srdečne ďakujeme.

BA-TTADCH

POHOTOVOSTNÉ UBYTOVANIE PRE BEZDOMOVCOV

Diecézna charita Banská Bystrica (DCHBB) získala v ubytovni Slovenka v Banskej Bystrici jednu ubytovaciu bunku na potreby charity. Táto forma ubytovania bude slúžiť ako pohotovostné, krátkodobé ubytovanie pre bezdomovcov v zimných mesiacoch, kým sa nepodarí zabezpečiť náhradné ubytovanie. Náklady bude hradíť DCHBB.

Ing. Dušan Vaník

LAMPIÓNOVÝ SPRIEVOD NA SV. MARTINA

Bratislavská katolícka charita (BKCH) zorganizovala v utorok 11. novembra pri príležitosti sviatku sv. Martina z Tours pre rodiny s deťmi v Bratislave Svätomartinské stretnutie. Podujatie sa začalo sv. omšou v Dóme sv. Martina, ktorú celebroidal správca farnosti Bratislavy Jozef

Minarovič spolu s ďalšími kňazmi. Po sv. omši sa účastníci presunuli v lampiónovom sprievode do evanjelizačného domu Quo Vadis, kde bol pre deti pripravený program zameraný na život sv. Martina a občerštenie.

TK BBS

10. VÝROČIE DOMU SV. ALŽBETY V BANSKEJ BYSTRICI

17. 11. 2003, na sviatok sv. Alžbety, uplynulo 10 rokov od založenia Domu sv. Alžbety v Banskej Bystrici. V tomto zariadení Diecézna charita Banská Bystrica prevádzkuje Stanicu opatrovateľskej starostlivosti pre deti a Domov pre osamelých rodičov. 10. narodeniny si pripomenuli

v priestoroch charity nielen zamestnanci s klientmi ale aj sponzori a rodičia detí.

Ing. Dušan Vaník

FORMY PRÁCE S ĽUĎMI BEZ DOMOVA

Charitatívno-sociálne centrum Nitra - Denné azylové centrum - realizuje projekt „Terénna sociálna práca a resocializácia ľudí z okrajových skupín obyvateľstva“. Projekt je zameraný na prácu s ľuďmi bez domova.

V rámci projektu sme uskutočnili dvojdný pracovný seminár „Formy práce s ľuďmi bez domova“. Pozvaní boli zástupcovia vybraných azylových domov, mestských samospráv, zástupcovia všetkých diecéznych charít na Slovensku, združení a komunity pracujúcich s bezdomovcami. Tu vznikla pracovná skupina, ktorá iniciuje zmeny v legislatívnej úprave problematiky bezdomovectva. Výstupom je návrh štátu bezdomovca a návrh novely zákona o sociálnej pomoci. Ide o návrh na zaradenie resocializácie všetkých okrajových skupín do zákona o sociálnej pomoci. Zatiaľ je v zákone uvedená len resocializácia drogového závislých. Závery z projektu a pracovného seminára sú zhrnuté v publikácii „Formy práce s bezdomovcami na Slovensku“, ktorú v septembri 2003 vydala Diecézna charita Nitra.

Mgr. Mária Makáňová

NÁHRADNÉ RODINY PRE DETI

V záujme skutočného približovania a sprostredkovania pravej rodinnej atmosféry a tepla rodinného krbu deťom v našom dome sme sa začali zameriavať na spoluprácu s pestúnskymi rodinami. V prípade, že budú splnené všetky legislatívne podmienky, sociálno-psychologické predpoklady a najmä, keď dieťa prejaví záujem, budeme sa aj naďalej snažiť pomôcť našim deťom nájsť si rodinu. V tomto smere sme rozvinuli aj spoluprácu s OZ Návrat.

Mgr. Mária Makáňová

NOVÉ KRÍŽOVÉ CENTRUM V KOŠICIACH

Arcidiecézna charita Košice slávnostne otvorila 5. 12. 2003 Krízové centrum Košice na Alejovej 2 v Košiciach. Projekt bol zrealizovaný spolu s mestom Košice. Centrum bude slúžiť osamelým rodičom s deťmi, týraným ženám s deťmi a ako útulok pre mladých ľudí po ukončení ústavnej výchovy. Celková kapacita zariadenia je 80 miest.

Mgr. Peter Senko

ADVENT A VIANOCE V DCH ROŽŇAVA

Počas celého roku sa v každom Dome Charity stretávajú klienti - starší, osamelí žijúci a pod. s pracovníkmi pri rôznych príležitostiach. Rovnako je to aj počas najkrajších sviatkov roka. Na programe mikulášskych a vianočných posedení sa okrem zamestnancov a dobrovoľníkov - detí zúčastňujú aj samotní klienti. V Dome Charity Švedlár pravidelne spestruje stretnutia hudobná skupina, ktorú si vytvorili klienti. Na sviatočné posedenie príde obvyčajne aj katolícky a evanjelický kňaz.

Mária Macková

VIANOČNÉ TRHY

Dom Charitas sv. Jozefa v Spišskej Novej Vsi a Špeciálna základná škola sv. M. M. Kolbeho sú zariadenia Spišskej katolíckej charity, kde sa poskytujú sociálne a pedagogické služby stredne a ťažko mentálne a viacnásobne postihnutým deťom.

V týchto zariadeniach pripravené vlastnoručné výrobky verejne prezentujeme počas Adventu na vianočných trhoch v meste Spišská Nová Ves, kde máme svoj stánok.

Ing. Eleonóra Mitríková

POĎAKOVANIE

Na poskytovanie služieb deťom s mentálnym postihnutím je neodmysliteľná mnohokrát nezištná pomoc darcov. V našej službe deťom bývajúcim v Dome Charitas sv. Jozefa v Spišskej Novej Vsi nám v roku 2003 pomohla Trenčianska nadácia finančným príspevkom z nadačného fondu PosAm Bratislava.

Špeciálne učebné a rehabilitačné pomôcky na skvalitnenie výchovy a vzdelávania detí s mentálnym postihnutím a črtami autizmu, vzdelávajúcich sa v Špeciálnej základnej škole sv. M. M. Kolbeho v Spišskej Novej Vsi pomohla zakúpiť svojim grantom z Hodiny deťom Nadácia pre deti Slovenska.

Za prejavenú pomoc a spolupatričnosť im vyslovujeme úprimné poďakovanie.

Spišská katolícka charita

ŠTEDRÁ VEČERA

24. 12. 2003 bude v Bratislave paralelne prebiehať Štedrá večera pre osamelých ľudí aj podávanie štedrovečernej kapustnice pre ľudí bez domova.

Gabriela Horváthová

ČO JE HOSPIC A HOSPICOVÁ STAROSTLIVOSŤ?

Foto Anton Fric

Mgr. Jana Čapská

Hospicová starostlivosť je jednou z foriem paliatívnej starostlivosti. Zákon NR SR č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších právnych predpisov definuje hospic ako zdravotnícke zariadenie pre poskytovanie paliatívnej starostlivosti.

Hospic je medzinárodné slovo; označenie pre „chorobinec“, domov pre chorých, útočisko núdznych.

Pôvod slova hospic, je od slova hosť. Hos je jadro slova z latinského HOSPES, čo znamená hosť aj s významom útočisko, útulňa pre pútníkov, ale aj typ starostlivosti, akoby domáca forma starostlivosti o zomierajúcich.

Hospic je špecifické zdravotnícke zariadenie, ktoré pomáha ťažko chorým prežiť dôstojným spôsobom, a pokiaľ je to možné i v rodinnom kruhu posledné obdobie života.

Garantuje, že chorí nebudú trpieť neznesiteľnou bolesťou, že za všetkých okolností bude rešpektovaná ich ľudská dôstojnosť a že v posledných chvíľach ich života nezostanú osamotení.

HOSPICOVÁ STAROSTLIVOSŤ SA POSKYTUJE VIACERÝMI FORMAMI.

Mohli by sme ich rozdeliť do štyroch základných skupín:

1. domáca hospicová starostlivosť
2. ambulatná hospicová starostlivosť
3. stacionárna hospicová starostlivosť
4. lôžková hospicová starostlivosť

Domácu hospicovú starostlivosť poskytuje hospicový tím odborníkov priamo v domácom prostredí chorého. Multidisciplinárny tím by mal byť zložený z lekárov, sestier, rehabilitačných pracovníkov, ošetrovateľov, psychológa, so-

ciálneho pracovníka, duchovného a samozrejme z dobrovoľníkov. Chorý je obklopený blízkymi ľuďmi, ktorí sa o neho starajú, a nachádza sa v prostredí, ktoré mu je dôverne známe.

Ambulatná hospicová starostlivosť sa poskytuje prostredníctvom odborných zásahov, ktoré sú určené chorým dochádzajúcimi za odborníkmi (lekár, psychológ, sociálny pracovník...).

Stacionárna hospicová starostlivosť je poskytovaná zomierajúcim v prostredí stacionára, do ktorého je prijatý ráno a popoludní resp. večer sa vracia domov. Najčastejším dôvodom, prečo sa stacionárna forma hospicovej starostlivosti využíva, je fakt, že rodina si potrebuje na chvíľu od chorého oddýchnuť.

Lôžkový typ hospicu sa v mnohom líši od bežnej nemocnice.

Klientovi, jeho rodine a blízkym sa venuje odborný personál, ktorý tvorí lekár, vrchná sestra, všeobecné sestry, diétna sestra, ošetrovatelia, sociálny pracovník, psychológ, dobrovoľníci, rádrové sestry.

História hospicov

Kolískou hospicového hnutia je Veľká Británia, kde krátko po druhej svetovej vojne Dr. Cecilily Sanndersová založila prvý hospic, ktorý je dnes známy po celom svete. Hospicové hnutie sa vo svete rýchlo rozšírilo.

Myšlienka hospicu vychádza z úcty k životu a z úcty k človeku ako jedinečnej, neopakovateľnej bytosti. Určená je pre pacientov v záverečnom štádiu ich ochorenia, teda v čase, keď ich ochorenie prestalo reagovať na kauzálnu (príčinnú) liečbu. Prax ukázala, že najčastejšími pacientmi hospicov sú onkologicky chorí pacienti - až 90 %.

V hospici sa upúšťa od všetkých zákrokov a liečebných postupov, ktoré nemôžu zlepšiť kvalitu života chorého. Práve naopak, vykonávajú sa zásahy, ktoré kvalitu života môžu zlepšiť. Režim dňa je prispôbený potrebám klienta a jeho želaniam. Rešpektuje sa jeho súkromie. Spoločne s ním môže v izbe tráviť chvíle príbuzný, najbližší priateľ či obľúbené zviera. Veľká pozornosť sa venuje nielen chorému, ale aj jeho najbližším príbuzným, ktorým sa duchovná pomoc poskytuje aj po smrti klienta.

HOSPIC CHORÉMU ZARUČUJE, ŽE

- ♥ v každej situácii bude plne rešpektovaná jeho ľudská dôstojnosť a hodnota
- ♥ dodržiavaním jedného zo základných ľudských práv - práva na úľavu bolesti, nebude trpieť neznesiteľnými bolesťami
- ♥ budú minimalizované neprijemné a obťažujúce príznaky choroby, ako je úzkosť, strach, depresia, nechutenstvo, zvracanie, slabosť
- ♥ v posledných chvíľach života nezostane sám
- ♥ bude mať primerane možný komfort
- ♥ bude poskytovaná psychická a duchovná podpora aj jeho rodine

KTO MÔŽE BYŤ PRIJATÝ DO HOSPICU?

Každý chorý človek bez rozdielu veku, pohlavia, národnosti, rasy, sociálneho postavenia, či náboženského vyznania. Kritériom je jeho zdravotný stav. Prednosť majú nevyliciteľne chorí v konečnom štádiu ochorenia. Chorým sú v hospici poskytované komplexné služby s dôrazom na liečbu bolesti. Chorý je do hospicu prijatý na vlastnú žiadosť, alebo na žiadosť svojej rodiny a na odporúčanie lekára. Súčasťou žiadosti o prijatie do hospicu je písomný, slobový a informovaný súhlas chorého.

Kto sa stará o chorého?

- ♥ jeho rodina
- ♥ hospicový lekár
- ♥ hospicová sestra
- ♥ sociológ starajúci sa o rodinu a pozostalých
- ♥ duchovný - kňaz, psychológ

- ♥ sociálny pracovník
- ♥ dobrovoľníci
- ♥ ďalší špecialisti podľa aktuálnych potrieb chorého

Hospicová starostlivosť odstraňuje utrpenie

človeka, keď už sám nie je schopný sa mu brániť. Pomáha rodine a pozostalým. Pomáha nám všetkým, aby sme pochopili, že život má svoj začiatok a svoj koniec. A len na nás záleží, či budeme odchádzať spokojní s tým, ako sme žili, čo sme spravili pre druhých a pre seba.

Hospicová starostlivosť ako PRIRODZENÁ SÚČASŤ ŽIVOTA

Prehľad práce na poli hospicovej starostlivosti v SKCH

Mgr. Katarína Michalčíková

Slovenská katolícka charita (SKCH) počas novembra realizuje kampaň na podporu rozvoja hospicovej starostlivosti. Hospicová starostlivosť znamená sprevádzanie nevyliciteľne chorého človeka v záverečnom štádiu jeho života. Diecézne charity vytrvalo pracujú na budovaní hospicov a uplatňovaní hospicovej starostlivosti. Toto úsilie je preťkané mnohými prekážkami, preto SKCH počas novembra uskutočňuje kampaň na podporu rozvoja hospicovej starostlivosti.

JEDINÝ HOSPIC NA SLOVENSKU

V septembri 2002 Arcidiecézna charita Košice otvorila Hospic Matky Terezy v Bardejovskej Novej Vsi ako prvý hospic na Slovensku. Jeho rekonštrukcia trvala takmer 5 rokov, kapacita je 20 miest. Prvých pacientov hospic prijímal v júli 2003. Jeho finančná situácia je však stále zložitá.

ZÁPAS S PREDISUDKAMI

Diecézna charita Nitra poskytuje domácu hospicovú starostlivosť. Okrem tejto formy začala roku 1998 pracovať na vytvorení Hospicu u Bernadety - Domu pokoja a zmiery. Po ukončení prípravy projektu hľadá vhodný pozemok. Už sa mala začať rekonštrukcia staršej budovy v Ivanke pri Nitre, avšak ozajstnou príčinou neúspechu boli predsudky, že hospic by nemal stáť v blízkosti školy. Zariadenie s nevyliciteľne chorými ľuďmi by podľa istého psychológa neprospievalo detskej psychike. Doc. PhDr. Marta Popelková, PhD., vedúca Katedry psychológie Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, oponovala: „Myslím si, že tak isto ako k životu patrí zdravie, láska, tak k nemu patrí aj choroba a smrť. Z môjho pohľadu by som nevidela nijakú prekážku, práve naopak, vedela by som, ako pozitívne využijú takéto spojenie v prospech výchovy k zdraviu v preventívnej oblasti.“ Dr. Miroslav Tvrdoň, vedúci Katedry sociálnej práce Fakulty sociálnych vied UKF, dodal: „Deťom by blízkosť hospicu nemala prekážať, lebo v realite sa stretávajú s oveľa horšími situáciami, než by mohli vidieť v blízkosti tohto zariadenia.“ Diecézna charita Nitra začala hľadať nový po-

zemok na výstavbu hospicu. Napokon jej pozemok v lokalite Brezový háj ponúkol miestny biskupský úrad.

Na začiatku októbra sa však začala petícia za zachovanie Brezového hája a objavovali sa návrhy, aby sa hospic budoval na nejakom inom pozemku. Ľudia nebrali do úvahy ani skutočnosť, že charita prisľúbila vysadenie nových stromov. V záujme dohody došlo k posunutiu pôvodného situovania budovy na vyčlenenom pozemku.

MOBILNÉ HOSPICE

Bratislavská katolícka charita sa plánuje venovať rozvoju mobilného hospicu. Diecézna charita Banská Bystrica je už pripravená poskytovať mobilnú hospicovú starostlivosť. Stále však čaká na udelenie licencie na poskytovanie tejto služby.

ČAKANIE NA LICENCIU

Spišská katolícka charita tiež čaká na udelenie licencie na prevádzkovanie mobilných hospicov. Tie môžu byť podľa Koncepcie paliatívnej starostlivosti Ministerstva zdravotníctva SR samostatnou zložkou agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti. Spišská katolícka charita pripravuje od roku 1993 projekt Dom Charitas - Hospic sv. Alžbety v Ľubici. So stavbou sa začalo v októbri 2002. Predpokladaný termín ukončenia výstavby je stanovený na november 2004. Hospic bude určený pre terminálne chorých a umierajúcich najmä z okresov Kežmarok, Poprad, Spišská Nová Ves, Levoča a Stará Ľubovňa.

KAMPAŇ

Komunikačná kampaň na podporu rozvoja hospicovej starostlivosti prebiehala od 5. 11. do 5. 12. 2003. SKCH pripravila televízny spot, ktorý vysiela Slovenská televízia. Vyrobený bol aj rozhlasový spot, ktorý vysiela rádiá Twist, Lumen, B1 Východ a Rádio Nitra. V rámci Bratislavy bolo 10 billboardov s tematikou hospicovej starostlivosti. Kampaň prebiehala aj v tlačových médiách; denníkoch, týždenníkoch a mesačníkoch. Počas novembra to bol vizuál „sviečka“, na ktorom dym sviečky vytvára srdce. Počas decembra pokračuje kampaň v tlačových médiách. Komunikuje ďalšie služby Slovenskej katolíckej charity. Symbolizuje ich kľúčik so sprievodným slovom: „So srdcom dokorán. Blízko pri človeku.“ Generálnym partnerom, ktorý podporil charitnú kampaň na rozvoj hospicovej starostlivosti je Slovenská sporiteľňa. Mediálnymi partnermi sú STV a vyššie uvedené rádiá. V ústrety Charite vyšli aj mnohé časopisy a noviny, ktoré jej poskytli menšie či väčšie zľavy alebo zverejňovali vizuál úplne zdarma.

O ČO IDE SKCH V TZV. HOSPICOVEJ KAMPANI?

Predovšetkým o vysvetľovanie myšlienky hospicovej starostlivosti a jej vnášanie do bežného života na Slovensku. Starostlivosť o ľudí v terminálnom štádiu života je predsa prirodzená služba našim blízkym. Plnému rozvinutiu hospicovej starostlivosti môžeme pomôcť, ak opäť začleníme ľudské umieranie do kolobehu života ako jeho prirodzenú súčasť. Veď kto umiera, stále žije...

Miesto, kde by sa mal stavať Hospic u Bernadety - Dom pokoja a zmiery v Nitre

Prečo má byť hospic postavený PRÁVE v Brezovom háji v Nitre

Mgr. Mária Makáňová

Odpoveď na otázku, prečo má byť hospic postavený práve v Brezovom háji v Nitre, treba hľadať ešte v roku 1998.

Od tohto roku sa začala na pôde mesta Nitra pod záštitou Diecéznej charity Nitra rozvíjať myšlienka hospicovej starostlivosti. A od tohto roku začali predstavitelia tejto myšlienky hľadať vhodnú lokalitu na postavenie budovy hospicu. Keďže Diecézna charita Nitra nie je vlastníkom nijakej nehnuteľnosti vhodnej na uvedený účel, smerovali naše kroky na kompetentné orgány štátnej správy a miestnej samosprávy so žiadosťou o poskytnutie vhodného pozemku alebo vhodnej budovy na území mesta Nitra na výstavbu alebo rekonštrukciu. V tomto období však nebol k dispozícii ani jeden právne voľný a zároveň vhodný pozemok alebo budova. Na základe uvedených skutočností sme v roku 1999 začali rokovania s predstaviteľmi obce Ivanka pri Nitre o prenájme budovy a príslušného pozemku. Obec Ivanka pri Nitre bola na začiatku spolupráce veľmi ústretová a ochotná s nami spolupracovať. Na uvedenú budovu a pozemok bol vypracovaný realizačný projekt na rekonštrukciu a dostavbu. Avšak pri otázke zaobstarávania finančných prostriedkov na jeho realizovanie sme sa v roku 2002 opäť ocitli na pôde mesta Nitra. Predstavitelia mesta Nitra prejavili veľký záujem o účasť na tomto projekte. Objavil sa však zásadný problém - mesto nemohlo investovať do cudzieho majetku. Tak sa v podstate opakoval scenár z roku 1998, keď predstavitelia mesta opätovne preverovali možnosť umiestnenia hospicu v Nitre v nehnuteľnosti, ktorú má mesto k dispozícii. Opäť sa takáto nehnuteľnosť nenašla. Až po tomto preverovaní bolo mesto ochotné investovať do kúpy nehnuteľnosti v Ivanke pri Nitre do vlastníctva mesta Nitra. Nakoniec sa táto kúpa neuskutočnila, keď poslanci Obecného zastupiteľstva v Ivanke pri Nitre - napriek predbežnému súhlasu - predaj nehnuteľnosti neodsúhlasili. A tak sme na konci roka 2002 opäť stáli pred otázkou zo začiatku presadzovania myšlienky hospicovej starostlivosti v Nitre:

KDE JE TO VHDNÉ MIESTO PRE HOSPIC?

Situáciu vzhľadom na vhodnosť nehnuteľností vo vlastníctve mesta Nitra sme dôkladne poznali práve vďaka predchádzajúcemu vývoju a tak sme vedeli, že o pomoc musíme požiadať iné inštitúcie. Nakoniec to bol Biskupský úrad v Nitre, ktorý nám ponúkol lokalitu v Brezovom háji v Nitre, ktorú má vo výlučnom vlast-

níctve. Na základe zmluvy o budúcej zmluve o výpožičke nám vyčlenil cca 50 árov v neudržiavanej časti Brezového hája ohraničeného Lomnickou cestou a Chrenovskou cestou. Stretli sme sa aj s predstaviteľmi mesta Nitra a Mestského úradu Nitra a spoločne sme hľadali alternatívu k tomuto pozemku. Všetky pozemky navrhované na tomto stretnutí (napr. areál Domova dôchodcov na Čermáni) zostali len v hypotetickej rovine, pretože ich skutočný vlastníak nikdy neprejavil záujem o ponúknutie týchto pozemkov Diecéznej charite Nitra na výstavbu hospicu. Biskupský úrad, ako oprávnený vlastníak, požiadal o zmenu funkčného účelového využitia uvedenej časti pozemku v územnom pláne mesta Nitra na stavebné účely. Táto žiadosť musela prejsť cez schvaľovací proces príslušných komisií mesta - komisia pre verejnoprospešné služby, dopravu a životné prostredie, výbor mestskej časti Chrenová - Janíkovec a komisia pre územné plánovanie, architektúru a investičnú činnosť. Všetkým týmto komisiám boli predložené materiály s presným určením požadovaného územia označeného parcelnými číslami a širšími vzťahmi s okolím. Do materiálov bolo zakreslené aj predpokladané osadenie budovy hospicu. Žiadosť Biskupského úradu bola na každej z uvedených komisií odsúhlasená. Nakoniec ju odsúhlasili aj poslanci Mestského zastupiteľstva mesta Nitra, ktoré dňa 22. 5. 2003 schválilo Územný plán mesta Nitra. Diecézna charita Nitra zároveň vybavovala aj podklady potrebné na získanie územného rozhodnutia. K predloženej projektovej dokumentácii sa vyjadrovali všetky príslušné orgány štátnej správy a miestnej samosprávy. Okrem iného sa opäť posudzoval vplyv umiestnenia budovy hospicu do uvedenej lokality na životné prostredie a samozrejme, že bolo potrebné aj rozhodnutie mesta vzhľadom na výrub stromov. Pred týmto rozhodnutím sa robila dôkladná inventarizácia stromov v dotknutej časti Brezového hája, vzhľadom na to, že bolo v záujme všetkých strán, aby došlo k čo najmenšiemu výrubu stromov a aby sa výrub stromov dotýkal len menej hodnotných stromov. V záujme dohody došlo aj k posu-

Ako môžete pomôcť rozvoju hospicovej starostlivosti?

- ♥ Byť našou „spriaznenou dušou“ a podporovať myšlienku rozvoja hospicovej starostlivosti na Slovensku, povedať o nej svojim priateľom...
- ♥ Finančne podporovať rozvoj charitnej hospicovej starostlivosti, bankové spojenie: Slovenská sporiteľňa, č. ú.: 0176 875345/0900 VS 139
- ♥ Modlitbou
- ♥ Dobrovoľníckou prácou
- ♥ Sprostredkovaním sponzorstva

nutiu pôvodného osadenia budovy na vyčlenenom pozemku. Na základe uvedených rokovaní sme získali povolenie na výrub stromov podmienené právoplatnosťou stavebného povolenia. Mesto Nitra vydalo aj záväzné súhlasné stanovisko so situovaním hospicu na predmetnú parcelu v Brezovom háji.

9. 7. 2003 podala Diecézna charita Nitra na Stavebný úrad mesta Nitra žiadosť o vydanie územného rozhodnutia. Územné konanie sa uskutočnilo 1. 10. 2003. Do tohto obdobia sa datuje aj začatie Petície za zachovanie Brezového hája. A tak sa znovu začali objavovať argumenty, že hospic by mal byť umiestnený na inom pozemku. Organizátori petície hovoria: „Mohli by ste ísť »tam alebo tam«.“

Primátor vzal petíciu na vedomie a v záujme dohody sme posunuli pôvodné situovanie budovy v rámci vyčleneného pozemku. Veríme, že toto je už definitívne miesto pre Hospic u Bernadetky - dom pokoja a zmiery a že do roku 2005 sa nám ho podarí aj zrealizovať.

Foto Anton Fric

O hospici Matky Terezy

Ing. Ján Dečo, riaditeľ Arcidiecéznej charity Košice

Po desaťročnom úsilí a päťročnej rekonštrukcii sa nám podarilo 16. 9. 2002 slávnostne otvoriť Hospic Matky Terezy v Bardejovskej Novej Vsi.

Zdalo by sa, že keď máme za sebou všetky tie záležitosti okolo zháňania peňazí na opravu, zariadenie, problémy so samotnou rekonštrukciou, že už bude všetko v poriadku. Problémy sa však iba začali. Po procese schvaľovania Konceptie paliatívnej starostlivosti (starostlivosti o zomierajúcich) Ministerstvom zdravotníctva, v ktorej figuruje aj pojem hospic, sme museli čakať na cenový výmer pre hospice. Ustaviteľne sa to oddaľovalo. Pre poisťovne to bola dobrá výhovorka, aby nemuseli s nami podpisovať zmluvy. Zverejnený cenový výmer bol však veľmi nízky a navyše pre nás diskriminačný: 300

až 900 Sk na lôžko v hospici a na porovnanie 1 450 Sk na lôžko na oddeleniach paliatívnej starostlivosti v nemocniciach. S týmto sme nemohli súhlasiť. Ďalší výmer bol vydaný až 1. 7. 2003: 900 - 1 300 Sk na hospicové lôžko. To sa už viac blíži k podmienkam, za ktorých sa dá hospic prevádzkovať. Hneď nato sme začali prijímať prvých pacientov.

Ďalším problémom je, že napriek splneniu všetkých legislatívnych podmienok, Všeobecná zdravotná poisťovňa s nami dlhší čas odmietala podpísať zmluvu. Ako dôvod uvádzali, že to nemali zahrnúť do tohtoročného rozpočtu. Avšak pre nich by to určite neznamenalo nabúranie rozpočtu. Naopak nám by to výrazne pomohlo. Napokon o uzavretie zmluvy sme požiadali ešte pred vydaním cenového výmeru, čo znamená, že informovaní boli. Veríme, že v krátkom čase sa podarí podpísať zmluvu s VZP.

Hospic Matky Terezy má kapacitu 20 miest. Tie sme pre obmedzenosť prevádzky zatiaľ naplnili na 50 %. Prichádzajú k nám ľudia rôzneho veku; doteraz medzi 15 a 92 a rôznymi ochoreniami: s Alzheimerovou chorobou, onkologickými ochoreniami, v kóme, so zavedenou sondou na stravu alebo s uskutočnenou tracheotómiou.

Ďakujeme všetkým, ktorí nám doteraz v našej práci akýmkoľvek spôsobom pomohli.

Ako je to naozaj v hospici

Rozprávanie MUDr. Alice Valkyovej, vedúcej lekárky a odbornej garantky hospicu Matky Terezy v Bardejovskej Novej Vsi

PRVÝ PACIENT

V hospici Matky Terezy sme netrpezlivo očakávali nášho prvého pacienta. Prišiel po týždni. Bol to onkologicky chorý muž, ktorého viezli z nemocnice v Košiciach a báli sa, že prevoz neprežije. S nadšením sme ho fotografovali, vítali a on sa čudoval, že čo sa oňho sestričky tak starajú. Táto starostlivosť však nebola rezervovaná len pre prvého pacienta. Zažíva ju tu každý. Tohto pána chodila navštevovať dcéra. Nemal žiadne nároky, aj všetku tú lásku nám vracal. V hospici ešte žil pokojne jeden mesiac.

DRŽAŤ ZA RUKU

V hospicovej brandži sa hovorí, že „treba držať za ruku“. My to však naozaj zažívame. Ľudia, zvlášť chorí ľudia v hospicioch túžia držať vo svojej dlani ruku človeka. A vydržali by ju držať celé hodiny.

SVETLANKA

Mali sme tu 15-ročné rómske dievčatko Svetlanku s ťažkou rakovinou. Priniesli nám ju na nosidlách z Košíc, zakrytú iba plachtou. Mama ju opustila, keď mala 1 rok. Napriek tomu, že sme jej tlmili bolesti, bola v ťažkom stave. Ona sa však na nič nestožovala, bola našim slniečkom. Skôr sa trápiła pre svojho dedka: Či sa má teraz, keď ona je v hospici, oňho kto starať. Žila tu pestrým životom. Za tie tri týždne zažila viac ako niekto iný za celý život. Vyžiarovalo z nej veľa lásky. Nevedela sa vyrovnáť s iba jednou vecou - nedarilo sa jej odpustiť svojej matke za to, že ju v detstve opustila. My sme jej mame odkázali, aby za Svetlankou prišla. A ona

skutočne prišla. Obe sa báli, ako dopadne ich stretnutie. Vtedy už Svetlana zomierala. Matka ju pobozkala a Svetlanka jej odpustila. Keď jej mama odišla, hovorila nám, že je šťastná, že sa mohla s ňou zmieriť.

Aj keď Svetlana do kostola chodievala, nebola pokrstená. U nás v hospici sa rozhodla, že sa chce dať pokrstiť. Prijala sviatosť krstu, prvé sväté prijímanie, birmovanie a sviatosť pomazania chorých. Zomrela pokojne, zmierená s mamou aj s Bohom.

NAŠI DOBROVOLNÍCI

Jedna rodina, tu v blízkosti hospicu, má 17 detí, z ktorých 12 majú v pestúnskej starostlivosti. Pobúrilo ich, keď ľudia z Palárikova nechceli hospic, ktorý sa má stavať v ich meste. A čo je zaujímavé, práve tieto deti sú, okrem iných ľudí, našimi dobrovoľníkmi a naozaj veľmi radi k nám - do hospicu - prichádzajú. Chodili ešte aj za Svetlankou a tichučko jej spievali pri posteli. Boli s ňou, aj keď zomierala. Modlili sa pri nej a držali ju za ruku. Ona to všetko vnímala a bolo vidieť, že je rada. Deti sa snažia chodiť do hospicu aspoň dvakrát do týždňa. Chorí sa na ne veľmi tešia. Deti im čítajú rozprávky, rozprávajú sa s nimi, držia ich za ruky.

ĽUDSKÉ PRÍBEHY

Každý človek je jeden ľudský príbeh. Stáva sa, že u nás ľudia zažijú obrátenie, ale nikoho, naozaj, do ničoho nenútime. Zatiaľ každý odišiel zmierený. Ľudia tu zomierajú pokojne. Aj v hospici sú to ľudia, ktorých treba vypočuť a jednoducho byť pri nich.

Smerom k spravodlivej Európe

Vydanie stanoviska CARITAS EUROPA k rozširovaniu EÚ

19. júna 2003 v Bruseli Caritas Europa oficiálne doručila Európskej komisii svoje stanovisko v dokumente nazvanom „Rozširovanie EÚ: Smerom k spravodlivej Európe“. Stanovisko sa zameriava na výzvy v oblastiach voľného pohybu ľudí/migrácie, zamestnanosti a neštátnej sociálnej starostlivosti, ktoré so sebou prináša rozširovanie EÚ z perspektívy súčasných členov EÚ, nových členov EÚ zo strednej a východnej Európy a budúcich hraničných krajín.

Caritas Europa je konfederáciou 48 národných charít. Reprezentuje najväčší počet európskych mimovládnych poskytovateľov sociálnych služieb. Niektorí z jej členov majú takisto veľký podiel na poskytovaní zdravotníckej starostlivosti. Caritas Europa reprezentuje Charity od tých z veľkých miest až po tie z najmenších vidieckych komunit v súčasných členských, kandidátskych aj budúcich hraničných krajinách. SKCH je členom Caritas Europa.

-km-

Prezidenti v CHARITE

Mgr. Katarína Michalčíková

MONS. ŠTEFAN SEČKA
prezident Slovenskej katolíckej charity

Mons. Štefan Sečka bol v lete 2003 vymenovaný za prezidenta Slovenskej katolíckej charity. Radi by sme vám ho teraz predstavili.

Otec biskup, narodili ste sa v Spišskom Štvrtku. Žije v tomto kraji doteraz aj vaša rodina a príbuzní? Povedzte nám niečo o svojej rodine.

Narodil som sa naozaj v Spišskom Štvrtku. Otec bol železničiarom, zomrel v roku 1995. Mama bola domácou a neskôr, keď sme podrástli, pracovala na roľníckom družstve. Prežil som tam pekné detstvo i dospelie. Mám troch súrodencov. Dve staršie sestry a mladšieho brata. Všetci majú svoje rodiny. V rodnom dome momentálne žije mama a stará sa o ňu staršia sestra s bratom. Ja sa ju podľa možnosti usilujem pravidelne navštevovať. Je to niekedy len desaťminútovka, ale predsa...

Na základe čoho ste sa rozhodli pre kňazstvo? Aké máte spomienky na časy štúdia a na kaplánske časy?

Osobne som presvedčený, že začiatky môjho rozhodovania pre kňazstvo boli doma. Moje spomienky na život v seminári sú veľmi pekné a milé. Spoločný život v komunite seminára bol výbornou prípravou pre život. Chcel som byť kňazom. To sa stalo skutočnosťou 6. júna 1976. Za kňaza ma vysvätil biskup Dr. Július Gábris. Kaplánske roky boli napriek totalite naplnené pastoračnou aktivitou s deťmi, mládežou i rodinami. Som 27 rokov kňazom a som šťastný v kňazskej službe.

Čo Vás viedlo k rozhodnutiu pôsobiť na univerzitách; prednášať a venovať sa vedecko-akademickej činnosti?

To rozhodnutie celkom nezáviselo odo mňa. V našej Spišskej diecéze od roku 1989 aktívne pracovala Diecézna katechetická komisia, ktorá vypracovala učebnice katolíckeho náboženstva pre základné školy. Aj ja som v nej pracoval desať rokov. V roku 1990, po zmenách v spoločnosti, ma oslovil môj diecézny biskup Mons. František Tondra, že chce obnoviť Kňazský seminár v Spišskej Kapitule pre

diecézy východného Slovenska. Potreboval vicerektora. Súhlasil som. Na začiatku bola náplňou mojej služby v seminári predovšetkým rekonštrukcia a opravy budov a ekonomika. Keď začal svoju činnosť Kňazský seminár a Teologický inštitút, moja činnosť sa rozšírila. Začal som prednášať pedagogiku a katechetiku. Musím sa priznať, učenie mi prirástlo k srdcu. Dodnes sa na prednášky i cvičenia teším. Dnes už učím len všeobecnú pedagogiku, teóriu výchovy a didaktiku a mám cvičenia. Prednášky a cvičenia ma držia v kondícii komunikácie so študentmi i v intelektuálnom raste. Vždy sa usilujem pripraviť na prednášky. Študujem, čítam, najmä po večeroch a dopĺňam si vedomosti.

Aká bola téma vašej dizertačnej práce na CMBF UK v Bratislave?

Názov mojej práce je: „Starostlivosť Cirkvi o mládež - výchova k zrelej viere (Náboženská skúsenosť stredoškolskej mládeže)“ Tému som si zvolil preto, že problematika života mladých mi je veľmi blízka. Mojim zámerom bolo zodpovedať nastolené otázky: ako pomôcť mladým dosiahnuť ľudskú zrelosť i zrelosť vo viere, o úlohu a mieste Krista v živote

mladého človeka, o vplyve a prínose nauky Jána Pavla II. pre život mladého človeka, o náboženskej skúsenosti mládeže v našich slovenských podmienkach na vybratej vzorke gymnázialnej mládeže a aké závery z toho vyplývajú pre našu pedagogicko - katechetickú prácu.

Od roku 2002 ste spišským pomocným biskupom. V čom vidíte hlavné poslanie biskupa?

Na prvom mieste je to starostlivosť o kňazov a je to aj úloha, ktorú mi zveril náš diecézny

biskup otec František Tondra. V septembri 2002 som sa zúčastnil na celosvetovom stretnutí novovymenovaných biskupov v Ríme. Tam nám Svätý Otec pripomínal, aby sme boli pre kňazov otcami, Božiemu ľudu vodcami ku svätosti.

V lete 2003 ste boli menovaný za prezidenta SKCH. Ktoré sú vaše hlavné pohnútky pre prácu v tejto oblasti?

Pri obradoch biskupskej vysviacky sa hlavný svätiteľ prihovára novému biskupovi: „Všetkých, ktorých ti Boh zveruje, miluj otcovskou a bratskou láskou, najmä kňazov a diakonov, svojich spoločníkov v Kristovej službe, ale aj chudobných a chorých, cudzincov a prisťahovalcov.“ SKCH s jednotlivými diecéznymi charitami sú nástrojom biskupskej starostlivosti o chudobných, chorých a odkázaných na pomoc iných. Na zasadaní KBS ma otcovia biskupi poverili starostlivosťou o Slovenskú katolícku charitu, pastoračiu zdravotníkov a migrantov. Prijal som túto úlohu ako prejav dôvery kolégia slovenských biskupov. Pousilujem sa toto poverenie naplňať čo najlepšie, aby som si zaslužil ich dôveru a splnil poslanie, ktoré som prijal aj pri biskupskej vysviacke.

Iste ste na tému Charita debatovali aj s vašim predchodcom Mons. Dominikom Tóthom. Aké máte teraz obrázky SKCH a aká je vaša vízia smerovania SKCH v nasledujúcich rokoch?

Každá skúsenosť, ktorú nám odovzdá skúsenejší je darom, na ktorom možno stavať a ďalej budovať. Otec biskup Dominik Tóth bol na čele SKCH dlhé roky. Takže jeho skúsenosti sú pre mňa takým darom. Dnes už viem, že SKCH má dobre usporiadanú štruktúru, ľudí zapálených a obetavých; to je najväčší potenciál. Pred nami je dôležitá úloha: aby SKCH zostala

nástrojom kresťanskej otvorenosti, služby a lásky v sekularizujúcom sa svete. Vo svete, v ktorom si niektorí ľudia zamieňajú charitu s pestovaním mýtu osobnej popularity, veľkosti a dôležitosti vlastnej osoby, keď sa čoraz viac zo služby lásky usilujú urobiť predmet biznisu, a neraz chcú ťažiť a obohatiť sa z biedy núdzných a na službu odkázaných ľudí.

MONS. DOMINIK TÓTH
prezident Slovenskej katolíckej charity
v rokoch 1997 – 2003

Mons. Dominik Tóth, doterajší prezident Slovenskej katolíckej charity (SKCH) na zasadnutí Konferencie biskupov Slovenska (KBS) odovzdal starostlivosť o charitu Mons. Štefanovi Sečkovi, pomocnému biskupovi v Spišskej diecéze. KBS ustanovila Mons. Štefana Sečku za prezidenta SKCH na ďalšie obdobie. Otec biskup Dominik, ako generálny vikár Bratislavsko-trnavskej arcidiecézy, naďalej venuje starostlivosť charite, konkrétne Arcidiecéznej charite, ostatným sociálnym sféram a celkom osobitne riadeniu cirkevných škôl.

Otec biskup, ako si spomínate na počiatky obnovovania činnosti Slovenskej katolíckej charity?

Charita mohla rozvinúť svoju činnosť až po páde totalitného režimu. Tento systém zrušil mnohé inštitúcie, ale neodvážil sa zrušiť Charitu. Obmedzil jej činnosť na starostlivosť o zostarnutých kňazov a rehoľné sestry. Po 90-tom roku ma potešila aktivita našich veriacich, keď SKCH vyhlásila zbierku na podporu chudobnejších krajín: Rumunská, Albánska, Ukrajina a iných, ako aj pre ľudí postihnutých živelnými pohromami. Celé kamióny šatstva, potravín, liekov a iných prostriedkov putovali do spomenutých krajín a miest. Tu sa ukázalo, že náš ľud nosí v sebe charitatívne čítanie a že SKCH môže svoju činnosť rozvinúť do šírky.

Ktoré zmeny počas Vášho pôsobenia na poste prezidenta SKCH vidíte dnes ako podstatné?

Biskupská konferencia, už od počiatku ako som nastúpil, mi zverila charitatívno-sociálny referát. S radosťou som prijal toto poverenie a od samého začiatku sme usilovali o zriadenie diecéznej charity, aby každý biskup mal pre svoju diecézu vlastnú charitu. Hľadalo sa riešenie, akú úlohu bude mať dosiaľ účinkujú-

ce Ústredie SKCH. Premenovalo sa na Sekretariát SKCH a v súčasnosti organizuje humanitárnu pomoc a koordinuje národné projekty a činnosť diecéznych charít. Každá diecézna charita vykazuje úspešnú činnosť: je to starostlivosť o chudobných, chorých, bezdomovcov, sú to útulky, azylové domy a iné zariadenia, ktoré sa ukazujú veľmi potrebné, predovšetkým v mestách.

Charita, to je živé evanjelium, v ktorej sa naplňuje príkaz nášho Pána: „Čokoľvek ste urobili jednému z najmenších, mne ste urobili.“ Je to podstatná činnosť Cirkvi popri zvestovaní evanjelia, je to činnosť, ktorú vykonávala Cirkev od počiatku cez diakonov a diakoniu pre chudobných, cez veľkánov charitatívnej služby, ako je sv. Alžbeta Uhorská, sv. Vincent de Paul, bl. Matka Terézia z Kalkuty. Je to realizovanie príkazu Pána v podobenstve o milosrdnom samaritánovi: „Choď a rob podobne.“

Čo pokladáte za dôležité v práci SKCH dnes?

Nakoľko sa mení ekonomická situácia v našej spoločnosti a niektorí ľudia sa dostávajú až do krajnej núdze, bude potrebné zriaďovať farské charity. V niektorých farnostiach už fungujú. U nás by som vyzdvihol činnosť Bratislavskej katolíckej charity, ktorá pracuje aj ako farská charita, keďže slúži výlučne ľuďom na území mesta Bratislava. Rád by som osobitne spomenul užitočnú službu blumentálskej farnosti. Diecézne charity so svojimi pracovníkmi a centrami napomáhajú zriaďovanie farských charít. Ako pastoračný kňaz som sa sám presvedčil o nutnosti budovania farskej charity, aby aj farské spoločenstvo bolo zapojené do tejto činnosti, ktorú Pán odmeňuje: „Poďte, požehnaní, do môjho kráľovstva, lebo som bol hladný a da-
ste mi jesť.“

Zažili ste niekedy „Charitu na vlastnej koži“?

Po minuloročnej autonehode som ležal v nemocnici na traumatológii a práca sestier a ošetrovateliek bola veľmi starostlivá. Mnohokrát v noci pacienti volali: „Sestrička, nemôžem spať, sestrička, nemôžem dýchať...“ A ona ochotne priniesla lieky na utíšenie. Videl som tam veľa dobroty. Často som počul vetu: „Ďakujem Vám, sestrička.“ Toto je charita v praxi, v neustálej, láskavej službe človeku. A práve tá je tak vzácna.

Známe je Vaše heslo: „Cez Máriu ku Kristovi.“ Ako ste sa preňho rozhodli a čo pre Vás osobne znamená?

Pán arcibiskup mal heslo: „Duchovná obnova skrze Máriu.“ Ja som v ňom chcel pokračovať. Veď v konečnom dôsledku nás Mária vedie k Ježišovi. Toto heslo vychádza zo spirituality sv. Ludovíta z Monfortu, do ktorého školy sa hlási aj Sv. Otec. Školu mariánskej úcty som dostal v rodine a v Mariánskej kongregácii na gymnáziu. Druhým motívom bola pre mňa mariánska úcta Sv. Otca. Ale tým najdôležitejším motívom je úloha Matky Božej v diele spásy. Ona ako Matka Ježiša Krista sa stala Matkou Jeho tajomného Tela a tak našou Matkou, ako to potvrdil Ježiš Kristus na kríži: „Hľa tvoja Matka.“ Ona je priamo ustanovená ako Prostrednica všetkých milostí, aby pomáhala ľuďom ku spásu. Dejiny Cirkvi ukazujú, ako Panna Mária koná túto úlohu. A my sme svedkami toho, ako Fatimským zjavením vstúpila do veľkej drámy 20. storočia, aby pomáhala celému ľudstvu a viedla ho cez všetky krízové situácie do Božieho kráľovstva. Sám Sv. Otec nám ukazuje cestu k Márii, ako ju máme uctievať, aby nám pomáhala ku kresťanskému životu a tak dosiahnutiu večného života.

DENIS VIENOT PREZIDENT CARITAS EUROPA

Denis Vienot, prezident Caritas Europa prišiel na Slovensko kvôli konferencii Networku európskych katolíckych rádii. Prišli sem ľudia z mnohých európskych krajín, napríklad z Poľska, Belgicka, Maďarska. Konferencie sa zúčastnilo aj slovenské katolícke rádio Lumen.

Pán Vienot hovoril na tému solidarita v Európe v súvislosti s rozširovaním Európskej únie. Predniesol stanovisko Caritas Europa. Pri tejto príležitosti sme ho privítali aj na pôde SKCH, ktorá je členom Caritas Europa.

Aké sú vaše každodenné povinnosti, pán Vienot?

Sledujem globálne strategické smerovanie Caritas Europa. Konkrétne je to niekoľko oblastí: riešenie krízových situácií v sociálnej oblasti, migračná problematika, oblasť capacity building (inštitucionálneho rozvoja členských charít), celkový rozvoj členských národných charít. V týchto oblastiach musím sledovať činnosť a spoluprácu tímov a riešiť dôležité veci z národných charít. Pracujem na predchádzaní problémov, musím predvídať vývin situácie vo všetkých týchto oblastiach. Veľa z toho robia aj samotné národné charity.

Na čom pracujete v týchto týždňoch?

Momentálne treba regulovať sieť pomoci v Afrike. Je to väčšinou diplomatická koordinácia. Niekedy je však nutné vysúkať rukávy a práce zasiahnúť. V súčasnosti je tiež veľmi dôležitý rozvoj členských charít, ktoré sa pripravujú na vstup do EÚ.

Koncepcia rozvojovej pomoci MZV SR

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky (MZV SR) zverejnilo dokument: Strednodobá koncepcia oficiálnej rozvojovej pomoci na roky 2003 - 2008 v ktorom konštatuje, že Slovenská republika už tri roky patrí medzi 30 najvyspelejších krajín sveta. De facto, Slovensko je donorom už tým, že ročne poskytuje rozvojovým krajinám pomoc vo výške od 300 do 400 miliónov korún. Sú v tom obsiahnuté príspevky do medzinárodných organizácií, štipendiá, či humanitárna pomoc. Od štandardných donorov sa však doteraz odlišovalo okrem objemov poskytovanej pomoci (0,042 % HDP v roku 2001) tým, že nemala vybudovaný kom-

plexný mechanizmus rozvojovej pomoci, ani stanovený stabilný oficiálny rozpočet.

Ambíciou spomínanej publikácie je definovať strategické ciele a princípy slovenskej rozvojovej politiky. MZV SR tu uvádza aj nevyhnutnosť spolupráce s mimovládnyimi organizáciami (MVO) v oblasti rozvojovej pomoci. Jedným z dôvodov je limitovanosť ľudských zdrojov v štátnej správe SR. MVO majú aj pre ich politickú nezávislosť ľahší vstup do teritórií, kde je to pre štátnu inštitúciu politicky nežiadúce. V prípade Slovenska existujú aj ďalšie dôvody na intenzívne zapojenie MVO do rozvojových

aktivít. Viaceré slovenské mimovládne organizácie majú dobre vybudovanú sieť medzinárodných partnerov a disponujú kontaktmi v rozvojových krajinách. Majú konkrétne skúsenosti z aktivít na Slovensku, ktoré môžu aplikovať v rozvojových krajinách najmä v sociálnej oblasti, v školstve, v práci s dobrovoľníkmi atď. Pre rozvojovú pomoc SR je nezanedbateľná aj schopnosť viacerých MVO združovať vládne a mimovládne finančné prostriedky, napr. konaním charitatívnych podujatí, zbierkami, využitím zahraničných zdrojov a podobne.

-km-

PLATFORMA mimovládnych rozvojových organizácií

Slovenská katolícka charita je členom slovenskej Platformy mimovládnych rozvojových organizácií (P MVRO). Platforma je strešnou organizáciou mimovládnych neziskových organizácií zameraných na zahraničnú rozvojovú a humanitárnu pomoc so sídlom na Slovenku.

Cieľom Platformy je prispievať k formovaniu povedomia ľudí v Slovenskej republike k solidarite a vzájomnej pomoci a tak prispieť k riešeniu problému chudoby a humanitárnych kríz vo svete a poskytovať svojim členom možnosti pre rozvoj a profesionálny rast.

Na Slovensku P MVRO priamo spolupracuje:

- s Ministerstvom zahraničných vecí SR
- s Kanadskou medzinárodnou rozvojovou agentúrou CIDA v programe ODACE (Oficiálna rozvojová pomoc pre strednú Európu)
- s UNDP - Rozvojovým programom OSN
- s platformami mimovládnych organizácií - tretí sektor

V zahraničí sú jej partnermi:

- Caritas Europa a Caritas Internationalis
- platformy mimovládnych rozvojových organizácií Európskej únie a novovznikajúce platformy v kandidátskych krajinách
- CONCORD - konfederácia európskych mimovládnych organizácií pre rozvoj a pomoc
- TRIALOG - projekt zameraný pre kandidátske krajiny na podporu, formuláciu, realizá-

ciu a rozvoj rozvojovej a humanitárnej pomoci pre mimovládny sektor

Hybnou silou Platformy sú nasledujúce pracovné skupiny:

Rozvojové vzdelávanie

Zodpovední: Mária Čalfová - P MVRO, Danka Hašková - SV UNICEF

Rozvojové projekty

zodpovední: Marián Čaučík - eRko, Milan Nič - Nadácia Pontis, Nora Beňáková - Človek v ohrození

Humanitárna činnosť

zodpovední: Nora Beňáková - Človek v ohrození, Zdenka Pavleová - Tabita, n. o.

Dobrovoľníci

zodpovední: Juraj Barát - SKCH, Janka Adameová - Tabita, n. o.

-km-

NIELSON: EÚ očakáva účasť SR

v oblasti rozvojovej pomoci tretím krajinám

Európska únia očakáva od prístupových krajín vrátane Slovenska účasť v rozvojovej pomoci tretím krajinám. Popri vyčlenení finančných prostriedkov na bilaterálnu rozvojovú pomoc sa krajina môže zapojiť aj do práce príslušných výborov Európskej komisie, ako aj do realizácie projektov, ktoré financuje EÚ. Komisár EK pre rozvojovú a humanitárnu pomoc Poul Nielson to povedal 9. októbra v Bratislave po neformálnom rokovaní so zástupcami rezortov zahraničných vecí z ôsmich prístupových štátov EÚ.

Nielson pritom ocenil doterajšie aktivity Slovenska v tejto oblasti. Pripomenul, že EK spravuje ročne prostriedky v sume šesť miliárd eur

určených na rozvojovú pomoc v takmer 80 krajinách sveta. Po budúročnom vstupe krajiny do EÚ sa o rozvojové projekty budú môcť uchádzať aj slovenské subjekty, vrátane mimovládnych organizácií.

Súčastou európskeho práva je aj politický záväzok súčasných 15 členských štátov vyčleniť každoročne na rozvojovú pomoc prostriedky v objeme 0,33 % z HDP. Nielson pripustil, že je nereálne očakávať takýto príspevok aj od nových členských štátov.

Štátny tajomník Ministerstva zahraničných vecí SR József Berényi uviedol, že SR v tomto roku prvýkrát vyčlenila na oficiálnu rozvojovú pomoc

140 miliónov Sk. Ide o prostriedky vyčlenené nad rámec už existujúcej rozvojovej pomoci, pričom návrh budúceho rozpočtu ráta s objemom o 20 miliónov viac. Zdôraznil, že projekty rozvojovej pomoci budú realizovať výlučne slovenské subjekty, a to z vládneho, podnikateľského a mimovládneho sektora. Prvé kolo projektových grantov by sa malo začať v novembri. Slovenská rozvojová pomoc sa pritom sústreďuje na Srbsko a Čiernu Horu, ako aj ďalších 12 krajín Balkánu, Ázie a Afriky. Zámerom projektov je podpora demokratických procesov v týchto štátoch, prechod na trhové hospodárstvo, ochrana životného prostredia, či rozvoj infraštruktúry.

TASR

NÁVRH legislatívneho zámeru Zákonníka neziskového práva

Na verejnú diskusiu zverejnilo I. slovenské neziskové servisné centrum (I. SNSC) návrh legislatívneho zámeru Zákonníka neziskového práva. Táto veľká a moderná právna norma by mala pomôcť zjednodušiť činnosť mimovládnych organizácií (MVO) a priniesť nové inštitúty potrebné na ich činnosť.

Čo predovšetkým legislatívny zámer Zákonníka neziskového práva navrhuje?

- unifikáciu právnych foriem právnických osôb mimovládneho neziskového sektora (v zásade by sa mali zredukovať existujúce právne formy na spolky, verejnoprospešné spoločnosti, nadácie a komory)
- premenu registračného systému pri vzniku subjektov mimovládneho neziskového sektora na evidenčný, pričom by bol väčší dôraz na rešpektovanie verejného záujmu pri ich faktickej činnosti (a nie pri ich zakladaní), vrátane vytvorenia centrálného registra. Tento register by zároveň prispel k zjednodušeniu poukázania 1 % na osobitné účely a odstránení jeho administratívnej náročnosti.

- posilnenia nezávislosti a oddelenosti občianskeho sektora od štátneho sektora kreovaním Spolkového úradu ako verejnoprávnej inštitúcie, ktorá by prevzala nielen úlohy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky spojené so vznikom občianskych združení, ale bola by aj výchovno-vzdelávacou a rozhodcovskou inštitúciou

- právnu úpravu doteraz neupravených spoločenských vzťahov, napríklad v oblasti dobrovoľníctva či sponzorstva

- právnu úpravu vzhľadom na zastaranosť existujúcej právnej úpravy, napríklad v oblasti verejných zbierok.

Súčasne považujeme za veľmi dôležité, poznať aj váš názor, či je táto právna úprava potrebná alebo nie. Pokiaľ si myslíte že nie, boli by sme radi, keby ste nám oznámili, prečo sa domnievate, že to potrebné nie je, prípadne aké máte iné návrhy na riešenie novej legislatívy neziskového sektora. Celý text legislatívneho zámeru a kontakty nájdete na <http://www.mvoservis.sk>.

I. SNSC

DOBROVOLNÍCTVO – časť legislatívneho zámeru

Dobrovoľníctvo, ktoré po roku 1989 nadobudlo nové formy i spoločenské postavenie, nie je až do súčasnosti upravené v právnom poriadku Slovenskej republiky. V praxi to spôsobuje výrazné problémy, ktoré brzdia túto významnú pozitívnu aktivitu človeka voči iným ľuďom a voči celej spoločnosti.

Dôležitým východiskom právnej úpravy dobrovoľníctva bude definovanie základných pojmov, ku ktorým patria pojmy dobrovoľník, dobrovoľnícka služba, vysielajúca organizácia, prijímajúca organizácia a dobrovoľnícka zmluva.

Druhou podstatnou obsahovou súčasťou právnej úpravy dobrovoľníctva bude podpora zo

strany štátu. Táto podpora bude spočívať jednak v priamej forme a jednak vo vytváraní podmienok pre výkon dobrovoľníctva.

Z www.mvoservis.sk

ČASOVÝ HARMONOGRAM VEREJNEJ DISKUSIE K NÁVRHU LEGISLATÍVNEHO ZÁMERU

18. november 2003 - oficiálne zverejnenie legislatívneho zámeru Zákonníka neziskového práva na www.mvoservis.sk a prostredníctvom časopisu Efekt (zverejní I. SNSC)

priebežne

- zodpovedanie vašich otázok spojené s legislatívnym zámerom (zabezpečuje I. SNSC)

- zapracovávanie podnetov do návrhu legislatívneho zámeru (zabezpečuje I. SNSC)

začiatok decembra 2003

- verejné stretnutie platforiem a ďalších MVO k legislatívnemu zámeru (organizuje I. SNSC)

- verejné stretnutie legislatívnej a ekonomickej skupiny Rady vlády SR pre MVO k legislatívnemu zámeru (zvolá sekretariát rady)

december 2003 - zasadnutie Rady vlády SR pre MVO k legislatívnemu zámeru (zvolá sekretariát rady)

Nežná a predsa silná... - LÁSKA

Mgr. Ivana Novotná

Za oknom hustne dážď so snehom, studený vietor zosilnieva. V izbe je príjemne teplo. Pokojne spiaca žena ani nevie, že sedím vedľa nej pri posteli. Pozerám na pomaly stekajúcu infúziu, na to nekončiace sa kvapkanie životodarenej tekutiny.

Znovu si vybavujem množstvo nezabudnuteľných situácií.

Žena, už dávno po období stredných rokov, s láskavým pohľadom a vráskami rokmi vytvorenými z tisícok milých úsmevov venovaných vždy tým, ktorí na ne, hoci aj nevedomky, čakali. Zasvätila svoj život druhým. Nezáležalo na tom, či mala pomôcť navariť bezvládnej priateľke, či hodiny počúvať deti na ulici, alebo navštíviť večne ufrflaňného pána v nemocnici. Bola vždy tam, kde niekto potreboval porozumenie a akúkoľvek pomoc. S obdivom som žasla nad tým, ako vedela citlivo využiť, čo kto v konkrétnej chvíli potrebuje. Napriek tomu, že sa jej často nedostalo vďaky, bola naplnená láskou, ktorá nepočítala s odmenením. Stačilo, ako hovorievala, že niekto bol aspoň chvíľu šťastnejší.

Zo spomienok a úvah ma vytrháva zašuchotanie paplóna.

No spiaca žena nejaví známky prebudenia. Škoda, dúfala som, že by sa mojej návšteve potešila. Potichu sa dvíham, zasúvam stoličku a odchádzam. Akosi nespokojne, s taktro stráveným popoludním uvažujem, či som sa s ňou nechcela rozprávať viac kvôli sebe. Chcela som sa jej dnes celá venovať alebo skôr načerpať pre seba z jej entuziazmu? A čo ak mal byť zmyslom dnešného stretnutia práve čas venovaný úvahám o nežnej a predsa takej silnej láske?

Ktovie, kto pani Milku teraz zastúpi... Ktovie, koľko takýchto ľudí by sme potrebovali, aby sa naše životy obohatili o to najcennejšie? Ktovie, či máme na tieto osoby iba čakať, či nie ich radšej nasledovať vo vznešenom poslaní.

VYDÁVA Sekretariát Slovenská katolícka charita Sekretariát, ADRESA REDAKCIE Kapitulská 18, 814 15 Bratislava, tel. 02/544 31 506, 544 32 801, fax 02/544 33 097, e-mail: info_charita@computel.sk, bankové spojenie Slovenská sporiteľňa, č. ú.: 0176 875 345/0900 VS 141, ZODPOVEDNÁ REDAKTORKA Mgr. Katarína Michalčíková, NA ČÍSLE SPOLUPRACOVALI Mgr. Jana Vlášičová, Mgr. Ivana Novotná, TK KBS, TASR, I. SNSC, diecézne charity: Gabriela Horváthová, BA-TTADCH, Ing. Dušan Vaník, Mgr. Mária Makoňová, Mgr. Jana Čapšková, Ing. Ján Dečo, Mgr. Peter Senko, Mária Macková, Ing. Eleonóra Mitriková, JAZYKOVÁ KOREKČIA Eva Sitárová, GRAFICKÁ ÚPRAVA Mgr. art. Juraj Martiška, VÝROBA Vydavateľstvo Don Bosco, REGISTRÁCIA MK SR 3106/2003, DISTRIBÚCIA sieť diecéznych charít, FOTOGRAFIA NA TITULNEJ STRANE Mgr. Anton Frič, OSTATNÉ FOTOGRAFIE Slovenská katolícka charita a Mgr. Anton Frič, Časopis je nepredajný a vyšiel vďaka podpore Slovenskej sporiteľne.

**SLOVENSKÁ
SPORITELŇA**

Počet úderov srdca je konečný.
Jeho veľkosť je nekonečná.

HOSPICOVÁ STAROSTLIVOSŤ zaručuje nevyliciteľne chorým ľuďom v terminálnom štádiu života, že nebudú trpieť neznesiteľnými bolesťami, za každých okolností bude zachovaná ich ľudská dôstojnosť a v posledných chvíľach nezostanú sami. Hospicová starostlivosť pamätá aj na príbuzných chorého a poskytuje im podporu.

Slovenská katolícka charita poskytuje rôznorodé charitatívne, sociálne, zdravotnícke i výchovno-vzdelávacie služby ľuďom v núdzi bez ohľadu na rasu, národnosť, vyznanie a politické

zmýšľanie. Vyznáva kresťanské hodnoty lásky k blížnemu. Slovenská katolícka charita vznikla v roku 1927, má 170 zariadení po celom Slovensku, pracuje v nej viac ako

1 000 zamestnancov a 2 000 dobrovoľníkov a stará sa o 13 000 ľudí, ktorí to potrebujú. V súčasnosti pracuje na rozvinutí hospicovej starostlivosti na Slovensku.

 SLOVENSKÁ KATOLÍCKA
Charita
blízko pri človeku

Sekretariát Slovenská katolícka charita; Bratislavská katolícka charita; Bratislavsko-trnavská arcidiecézna charita; Diecézna charita Nitra; Diecézna charita Banská Bystrica; Spišská katolícka charita; Diecézna charita Rožňava; Arcidiecézna charita Košice; Gréckokatolícka diecézna charita; Gréckokatolícka apoštolská exarchátna charita

www.charita.sk; tel.: 02/5443 1506; č. ú.: Slovenská sporiteľňa 0176875345/0900 VS 139

Generálny partner

Mediálni partneri

výchob [b]